

Kannanotto:

Negatiivisesta mörköilystä positiiviseen mörköilyyn!

Suomi on vuoden 2019 jääkiekon maailmanmestari! Meidän suomalaisten uusia sankareita syntyi kerralla iso määrä. Arvostamme heitä heidän tekojensa kautta. Suomalaisina voimme kokea yhteenkuuluvuutta ja iloa menestyksen johdosta. Voiton mahdollisti pelaajien henkilökohtaisen osaamisen lisäksi kaksi yhteisöllistä arvoa: joukkue tuki kunkin pelaajan yksilöllistä onnistumista ja kukin pelaaja antoi kaikkensa joukkueen eteen. Mörköilystä tuli suomalaisille ihan uusi, positiivinen käsite.

Kaikki muistamme talven 2018-2019 esiin tulleet laiminlyönnit hoivakotien hoidon tasosta. Näissä hoivakodeissa valtaosa ihmisistä on muistisairaita. Mörköily oli siinä tyystin eri merkityksessä.

Joka puolelta Suomea tuli tietoon hoitotason laiminlyöntejä. Henkilöstömitoituksissa oli ollut vajetta. Joissain yksiköissä palvelut oli ulkoistettu ja tuotteistettu siten, että tuli vaikutelma törkeästä rahastuksesta. Näytti siltä, että rahastus olisi olennaisempaa kuin hyvälaatuisen palvelu tarjoaminen, joka on terveyden- ja sosiaalihuollon yritystoiminnassa Suomessa ollut aikaisemmin pääasia. Voiton maksimoiminen huippuunsa avuttomien kustannuksella ei voi olla oikein. Myös kunnallisissa yksiköissä näkyi samanlaisia ongelmia. Onneksi tämä asia räjähti silmille ja myös päättäjien silmät aukenivat ymmärtämään räikeiden laiminlyöntien karmaat vaikutukset mm. hoivakodeissa asuvien muistisairaiden arkeen. Aina halvin vaihtoehto ei ole paras eikä pitkällä tähtäimellä edes edullisin. Vanha sanonta on, että halvalla ei saa hyvää.

Eri tahoilla on menty itseen ja alettu etsiä uusia toimintatapoja. Vain oikea tilannearvio mahdollistaa oikeat korjausliikkeet. Apua hoivan kehittämiseen ja resurssien kohdentamiseen löytyy mm. Muistiliiton Hyvän hoidon kriteeristö -kirjasta (Muistiliiton julkaisusarja 2/2016). Kevään 2019 aikana on näyttänyt siltä, että hoiva-alan yritykset oikeasti haluavat kehittää myös hoivan laatua. Toivoa sopii, että parannukset ovat aitoja ja pysyviä. Maailmanmestari-joukkueen suuren voittoihmeen takana oli yksilön onnistumisen tukeminen ja yhteen hiileen puhaltaminen. Näitä yhteisöllisiä arvoja voisi käyttää myös hoiva-alalla. Muistisairaana hyvää ja täysipainoista hoivaa on terveydenhuollon toimenpiteiden suorittamisen lisäksi muistisairaana oman persoonallisuuden kohtaaminen. Hoiva-alallakin eri toimijoiden yhteistyö tuo parhaimman lopputuloksen. Yhdessä tekeminen pitää saada kunniaan. Negatiivisesta mörköilystä pitää päästä positiiviseen mörköilyyn!

Kaikki vanhenemme tavallamme, riippumatta siitä minkälaisia sankaritekoja olemme tehneet yhteiskuntamme hyväksi. Osa meistä sairastuu muistisairauteen kaikista varotoimista huolimatta. Viimeisin tieto on, että Suomessa on yli 190 000 muistisairasta ja on arvioitu, että muistisairauteen sairastuu vuosittain noin 14 500 henkilöä. Työkäisistä yli 7000 henkilöllä on todettu etenevä muistisairaus. Pitkäaikaishoidossa olevista vanhuksista kolme neljästä sairastaa muistisairautta (THL 2019).

Muistisairaalla on ihmisarvo itsessään. Hänellä on myös oma historiansa lapsena, nuorena ja aikuisena mitä erilaisimmissa rooleissa. Olisi tärkeää, että hoitohenkilökunta tietäisi hoivattavan henkilöhistoriasta ja toiveista senkin muistisairaana kohdalla, joka ei

kykene kertomaan itsestään. Jos hoivattavana olisi vaikka edesmennyt presidenttimme Mauno Koivisto, olisi helppoa kunnioittaa häntä ja antaa hyvää, arvostavaa kohtaamista ja hoitoa. Jospa kaikki saisimme tuntea olevamme ”maunokoivistoja” tai ”jääkiekkosankareita”.

Lapin Muistiaktiivit;
Pekka Uotila
Tuija Uotila
Olli Ruonamaa
Pirkko Tuominen
Marjatta Nyman
Lauri Nyman